

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztői iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-né fűzeteli és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetethetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felölős szerkesztő: **Perjéssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlélások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legjutányosabban számítottik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi április 22-én.

16. szám.

Versecz 1894. április hó 19-én.

Társadalmi életünk egyik szégyene az, hogy falusi köznépiünk, a műveltség primitív mázát sem sajátította el. Nagyobb vidéki városaink az idegen ajku vidékeken, nagy hibát követtek el eddig is, hogy nem igyekeztek teljes erővel hatni közvetlen környezetük szellemi műveltségének emelésére, s hazaárulók bűnös üzeneteinek engedtek ott tért. Orosz- s Spanyolország kivételével nincs nincs már jelenleg művelt állam, hol a városi s falusi lakosság között ily szégyenteljes s veszélyes különbség volna található, mint hazánk nagyobb részében.

Nemzeti létünk nagy rázkodtatást szenvedhet ha e bajon gyökeresen segíteni nem akarunk. Sötét a jövő, de szerencsére a jelen a miénk és a magyar nép anyagilag és műveltségben oly nagyon haladt az utóbbi két évtized alatt, hogy a jövőt megváltoztatni önmön kezünkben áll. Két évtized alatt Budapest fővárossal együtt száz város lett magyarrá, hol ezelőtt a magyarság kisebbségben volt; a nemzetiségek fő székhelyein is van már egy-egy kis kör, mely küzdem tud és akar. Itt az ideje, hogy a hullámok tovább hassanak, s a vidéki központok az eddig elhanyagolt falusi lakosságot is bevonják a műveltség körébe, mely műveltség tette magyarrá a városok lakóinak nagy

részét, s mely műveltség a mágnás családok őseivel együtt a nagy Hunyadiaktól a magyar nemzet legnagyobb dalmokáig Petőfiig annyi sokat szerzett nekünk, kikre büszkén és örömmel gondolunk.

Két eszközt már itt-ott fel is használnak: az iskolát és a népkönyvtárat. Az állam népiszkolákat, a társadalom kiseddóvokat alkot mindenfelé, egyesek s társulatok jutalmat tűznek ki a magyar nyelvet leg-sikeresebben oktató néptanítók között, avagy — miként a szatmári Széchenyi-társulat teszi — vándorkönyvtárat biznak a tanítók vagy papok rendelkezésre, s vizsgálatok alkalmával képes könyveket osztanak szét az olvasási kedv előmozdítására.

De nem is említve azt, hogy ez a kis eszköz is igen csekély mértékben használtatik fel, nagyon sok más tényezőt kell megragadnia a művelt vidéki városok lakóinak a végből, hogy a faluk szellemileg elmaradt lakossága a magasabb társadalmi törekvéseknek mielőbb megnyeressék. Szükséges, ott a hol lehet, gondoskodni arról, hogy az iskolákban tanítónők alkalmaztassanak.

Az eddigi tapasztalatok szerint a művelt nő legalkalmasabb arra, hogy megkedveltesse a köznéppel a magyar nyelvet s magyar műveltséget, s mindenek felett a művelt nő mindennap tapasztalt gyengéd

modora képes leginkább hatni az erkölcsök szelidítésére.

Szükséges gondoskodni arról, hogy az érettebb ifjúság körében valamely lelkes intelligens egyén vezetése alatt dalkörök alakuljanak, mert a magyar dal bűbajos hangja hat legtartósabban, s ez a daltársulat lesz a legerősebb eszköz, hogy az ifjak a népiszkolákban megtanult magyar szót el ne feledjék. Szükséges, hogy a művelt vidéki városok ifjúsága időről-időre nyári kirándulások alkalmával egyes falvak közelében nyivános majálist tartson, a hol kardalokkal, labbdajátékaikkal s szabad tornagyakorlataikkal vágyat költsenek a falusiak keblében is s sejfessék velök, hogy a művelt elem utánzása nemcsak kártyázásban és boritalban áll.

A legfontosabb s legszükségesebb tendő pedig az, hogy a lágymelegséget dobjuk el magunktól. Nagyon vékeztek a magyar nép vezérférfaai, midőn szokott tulzott óvatosságból határozottan tiltakoztak a chauvinistikus gondolkodás árnyéka ellen is. A mely nép élni akar annak megizmosodásra kell törekedni.

Gyáva az a magyar, ki fél bevallani, hogy ő akarja, melegen óhajtja, hogy Kárpátoktól Adriáig magyar szó hangozzék mindenütt.

Magyarország vegyes lakóival megis-

Tárca.

Hajnalban.

Hónap végéhez illően, tizenhárom krajczáros „közép-finom török pipadohány“-ból sodort szivarka füstje mellett tevélyegtem az utcakön, czeltalanul, kedvetlenül. Azt hiszem, hogy nem is gondolkodtam semmiről.

Amint a korzóra bukkanok, a sok ismeretlen vagy kevesebb ismerős, vagy éppen olyanok, kiknek ismeretsége a kiállhatatlanságig unalmas rám nézve, ezeknek a zibongó embereknek a tömkelegéből egyszerre élénk hang repül felém, aztán egy kerekded arcú, kis emberke bontakozik ki a cifra urak sűrű sorából.

— Alázatossan esedezem! — Jó napot kívánok! . . .

A jóindulatu köszönés szinte felélénkített. A felém nyújtott kezét megszorogattam, aztán karon fuztem a jó ismerőt, a kedves barátot, az egykori iskolatársat, ki Erdély hegyes-völgyes vidékéről szakadt ebbe a rengeteg pusztaságba, melynek „szép magyar alföld“ a neve — és akinek szerény hajlekában sok boldog órát töltöttem el azután is, ha egyszer-másszor a szívem a szép, regényes, orok ifju Erdélybe vonzott.

— Milyen régen nem láttalak Jánosom! mondam örömmel es ezernyi-ezer kérdéssel kez-

dém ostromolni ÉL e még az öreg Ráduly! Férjhez ment-e Sentés Mari? Hej csinos kis fruska volt! Hát a tiszteletes ur fia, melyikből mi lett? Emlékszem rajok! Vátsott gyerekek voltak! Beh sokszor hajba kaptunk egymással!

Kénosi János nem is juthatott szóhoz annál kevesebbé adhatott kérdéseimre választ. De meg aztán, amikor szóhoz jutott, akkor meg ő kezdett kérdezősködni, úgy annyira, hogy végre is kénytelenek voltunk egy söresarnokba betérni, a hol kényelmesebben lehet megháynivetni egyet s mast.

Ilyen régi jó ismerősért az utolsó garasomtól is képes vagyok bucsut venni. Mert bizony a magamfele kis ember nagyon megérzi a hónap végét. . . .

Hanem most már egy kis rendet csináltunk a kérdések meg a feleletekre nézve.

Legelsőbb is a szülői felől kérdezősködtem a két áldott öreg par felől, akik anynyiszor megsimogattak csontos kezeikkel, s ha valami csinylt követtem el, megkorholtak érte.

— Meghaltak szegények — mondá János most két esztendeje temettük el előbb az egyiket, két hétre ra a másikat. Öregek voltak már, az isten nyugosztalja meg — hanem, tudod mégis . . . az ember lelket eltölti a keserűség . . . Sokat fáradtak értünk. Szép vagyontkát hagytak ránk.

Sajnálatomnak adtam kifejezést, de nem

a szép vagyonka miatt, hanem az öregek elhunytá fölött!

Majd pedig tapogadtózni kezdettem, hogy miféle szellő szárnyán szállott ide.

Az amugy is vidám arcz még vidámabbá derült. A keskeny asztalon egészen hozzám hajolt át, a mi kis termeténél fogva nem volt neki valami könnyű dolog. Aztán hunyorított egyet és kezét a szájához féltőlcsérszerűen téve sugó hangon mondá:

— A szerelem!

— Ugyan?

— Igen — mondá valamivel bátrabban

— szerelmes lettem, azaz mondjuk úgy: felfogadtam magamban, hogy egy leányt feleségül veszek. A miatt jöttem ide is!

— Ugyan ne tréfájl!

— Nem tréfa! Becsületemre! A kis fruska minden áron le akar ragni a nyakáról . . .

— Hát tudja?

— Mit?

Hogy szereted?

— Persze! Hiszen szerelmet vallottam neki a vasuton. Egy kocsiiban utaztunk, szerencsémre, kettecskén . . . Oh barátom, ez volt az utazás!

Még mindig kételkedőn néztem rá.

— Kitértam előtte szívem lángoló szerelmét, azután ittasultan megragadtam piczi kezét, majd atkaroltam és megakartam csókolni, ő azonban ebben a perczen azzal adta meg a visszhangot, hogy nyakon ütött, de igazán úgy

mertetni a magyar nyelvet, magyar műveltséget, mely hasonlíthatatlanul felülmúlja az e földön lakó nemzetiségek műveltségét s irodalmát? Nem azt akarjuk mi, hogy anyanyelvüket elfeledjék, hiszen a mi gyermekeinket is tanítjuk idegen nyelvekre, de határozottan akarjuk, hogy Magyarország minden számba vehető lakosa tudja az állam nyelvet, s hogy mielőbb és fokozatosan a magyar nyelv használata legyen uralkodó mindenütt, a hol a hivatalos s kölcsönös érintkezés szükséges.

Gyáva az a magyar, ki azt elő nem mozdítja, ki nem hagyja ott azt a magyarországi üzletet, a hol őt nem magyarul köszöntik, s más nyelven beszél hazánkban olyannal, ki magyarul is tud. Érezniök kell, hogy Magyarországon a magyar műveltség az egyedül számba vehető, s nekünk nem csak jogunk, de műveletlenebb honfitársainkkal szemben erkölcsi kötelességünk is, hogy minden erővel igyekezzünk nekik is lehetővé tenni a magyar műveltség megszerzését, éreznünk kell pedig mindenekfelett, hogy Magyarország léte s megerősödése főképp attól függ, minél többen lelkesednek velünk együtt azok közül, kiket eddig a műveletlenség közönyössökké, sőt időről-időre ellenségeinkké tett. Hiszen ezt a szép hazát annál is inkább fogja szeretni az a szegény falusi nép, minél jobban felderül értelmi világuk s minél közelebről megismerik azt, a mit a magyar nép géniusa válságos idők dacára alkotott.

Az iskola, dalegyletek s népkönyvtárak ma a legjobb segédeszközök, mindezenekfelett pedig lényeges az, hogy minden faluban egy lelkes, mozgékony ifju s egy művelt nő, kik hivatásuk fontosságát érzik, a kik a városi művelt elemmel s a hivatalos közegekkel folytonos összeköttetésben öntudatosan működjenek e nagy munkán, Magyarország új meghódításán.

nyakon csapott, hogy majdnem elszédültem bele. Természetesen, nagy volt a zavarom, s bizony nem tudom, mitevő legyek, ha ugyanekkor nem áll meg a vonat s nem kiáltja el egy „hivatalos hang”. Versecz, tizenöt perc! Kiszállottunk.

— Veszedelmes kis lány!

— Az! Csakugyan páratlan, hanem én barátom, most még jobban szeretem!

— Hát aztán mit csinál V . . . n az az angyal?

— Nevelőnő! Alig tizenhét éves és már nevelőnő! Nem nagyszerű! . . . Csak azt tudnám most, hogy merre van? . . . Megszokott tölem . . . kisiklott a körmeim közül!

Ilyen szerelmi kalandja csak egy erdélyi fiatal embernek lehet.

Egy kis szünet mulva, míg Janos az ő érdekes kalandján kinevette magát, hirtelen mintha valami halaszthatlan teendő jutott volna eszébe, — föluggrott az asztal mellől, sebtében egy pár mentegető szót dobott felém és elrohant, ki az utcára. Én meg az éppen mellettem ódalgó pinczérnek fizettem az siettem utána?

A templom közelében juthattam csak közelébe, de mivel láttam hogy valóban csinos leányka sarkában jár, illő távolban követtem.

A leányka selyem kendővel hófehér nyakán, karcu, nyulánk termetével gyors léptekkel haladt a templom előtt egy szűk utcába, piczi lábcskáját szaporán szedegetve, alig hagyta megfigyelni annak kecsességét. Arról azonban hátulról nézve is meggyőződtem engemet, hogy az én Kénosi János barátomnak jó izlése van,

(folytatása következik.)

Igen mert erről van szó. Őseink ezredéves működése csak a talajt s történeti jogot szerezte meg számunkra, a szebb és nemesebb feladat nekünk jutott; meghódítani azt népet, melynek közel fele közönyös s egy jelentékeny része ellenséges indulatu törekvéseinkkel szemben. A hódítás munkájának legszebb, leghatásosabb része a vidéki központok, az intelligens nagyobb vidéki városok elitéjének feladata. Elmúlt az a kor, midőn tisztán éljenzéssel s pohárköszöntéssel lehetett documentálni a hazafiasságot, a jövő nemzedék méltán megbélyegzi annak a vidéki városnak most élő lakosságát, mely vidéke magyar működése érdekét közöny-nyel szemléli.

G . . . y A . . . r

Napi hírek.

Személyi hír. R. Nikolics Sándor főispán ő Mltga a mult napokban pancsováról városunkba visszaérkezett.

Eljegyzés. Báró Sztojánovics Iván lacunasi nagybirtokos, vármegyénk egyik legrokonszenvesebb alakja, mint értesülünk Pózonnyban eljegyezte báró Nyáry Karolát, néhai báró Nyáry Albert cs. és kir. altábornagynak és József főherceg volt főudvarmesterének és nejének, szül. gyöngyösi Somogyi Gizellának leányát.

Halálozások. Fogynak a negyvennyolczas honvédek! A mult napokban ismét meghalt egy volt régi honvéd a 70 éves Rottler Marton, ki egyike volt azon német anyanyelvű magyar polgártársainknak, kik mikor a haza veszélyben forgott karddal is küzdöttek a szabadságért. — Ugyancsak a mult héten hunyt el Fritz Mihály városi gépész neje élete 31-ik; — és Sommerauer Ferenc városi fogyasztási hivatali főellenőr élete 58-ik évében. Aldas és béke poraikra!

Magyar májusi ajtatosság. A helybeli magyar lakosság előkelő része körülbelül 50 aláírással ellátott folyamodványt intézett a r. k. plébániahivatalhoz —, ezenkívül jelent meg ugyanott 40 tagból álló a magyar munkásosztályba való küldöttség azon kérelemmel, hogy az összes helybeli magyar r. k. lakóság számára a májusi hónap alatt hetenkint egy magyar májusi ajtatosság tartassék meg. E kérelem a helybeli kath. papság részéről a főtisz. Lászlóffy László esperes úr elnöklete alatt tartott tanácskozásban örömmel fogadtatott, jegyzőkönyvbe vétetett, és utólag a Meltóságos Püspök úrnak jóváhagyás véget fölterjesztetett ez értelemben, hogy a kérelmezett magyar májusi ajtatosság a májusi hónap alatt, a három rendes vasárnapon és pünkösdhetfőn d. e. 11 órakor, tekintettel arra hogy a hétköznapon megjelenni nem bíró munkásosztály is jelen lehessen, tartható legyen.

Szerencsétlenség az aldunán. Az a szélvihar, mely a hét elején végignyargalt az egész alföldön, nagy szerencsétlenséget okozott a mult kedden az aldunán. Nevezett nap reggelén Pfeifer Károly m. kir. csendőrhadnagy, verseczi szakasparancsnok Dubovaczon 2 csendőrral Torma Istvan és Kulisits Janossal, továbbá két felfogadott evezőssel egyik kincstári csónakba szállt, hogy a „Senki szigetén,” (Osztrova) lévő örsöt megvizsgálja, s a többi kisebb szigeten portyázást végezzen. Délután három óra felé elvégezték a portyázást, s szép napfényes időben a Duna közepén, a báziasí vasuti és gőzhajózási állomás felé eveztek. Alig haladtak azonban egy kilométert, midőn a báziasí dunai volgyiszorulatból előtört a félelmetes „Kossova” nevű szél, mely pár pillanat alatt ölnyi magas hullámokká korbácsolta fel az ott úgy is rendkívül széles Duna habjait. A csónakban ülők észrevették a veszedelmet, de már késő volt, s a hullámok felfordították a különben jól épített s légkamrával is ellátott csónakot. A bent ülők alámerültek, lehuzta őket a nehéz öltözet, kétségbeesetten igyekeztek a tovairamló csónak után, s hárman, nevezetesen a csendőrhadnagy, az egyik csendőr és egyik evezős el is érték, Kulisits János csendőr a szerb part felé úszott, de pár pillanat mulva eltűnt a hullámokban. Nánador Zsiva, a másik evezős, halálos ijedségében a csendőrhad-

nagy lábát kapta meg, ki véres kezeivel gőrcsösen kapaszkodott a felfordult s folyton hanykolódó csónak rovatkáiba. Kétségbeesett halálos küzdelem fejlődött ki a két ember közt. A csendőrhadnagy ruháit letépte a halállal küzdő evezős, oly gőrcsösen kapaszkodott ujaival, hogy még most napok multával is látszanak ujaik nyomai. Ezen közben a csendőr hadnagya segítségére sietett valahogy a csónak széléhez ránczigálták a félholt embert, ki azután szintén megbirt kapaszkodni. Megfoghatatlan módon a Rama varánál és Palankánál a magyar parton lévő számtalan néző közül nem akadt egyetlen ember sem, ki valamiképpen segítségére sietett volna a szerencsétlenül jártaknak. A felborult csónak szélébe kapaszkodva a Duna közepén vitte őket a víz Báziasí előtt is, s onnan sem siettek segítségükre, (bár számtalan néző volt a parton); oly óriási hullámokat vert a Duna, hogy nem merészelt senki csónakba szállani. Két óra mulva körülbelül három kilométernyire Baziástól végre a szerb part felé terelte őket a szél. Zatonny községnél sekélyebb vízbe jutottak, a szerb halászok kimentették a félholtakat. Valami nagyon udvariasan ugyan nem bántak velük. Fenyegedőztek, hogy mint igazolvánnyal nem bírótak Gradistyére kísérik be őket stb. stb.) Csak masnap szerdán tudott a csendőrhadnagy hírt adni helyzetükről (egy szerb halász ő frét vállalkozott az átkelésre), a midőn a „Lukács Béla” nevű gőzös Baziásról azonnal értük ment és hazahozta őket. (Dicséret és elismerés a derék állomásfőnöknek és hajóskapitánynak.) — Most mindannyian néhez betegek. Pfeifer hadnagy lábán is kapott jelentékeny sérülést, s az ő lélekjelenlétének köszönhető, hogy társai — az egyik vízbefut csendőr kivételével — megmenekültek. Két órai keserves útjuk alatt ő biztatta a csüggedőket, ő rendezte el úgy a csónakba kapaszkodókat, hogy egy csendőrkalappal evezve odajuthattak a szerb partra. Pfeifer hadnagy betegsége iránt meleg az érdeklődés verseczi barátai és tisztelői közt, sőt az egész délvidéken, mert úgy ismerik mint a legkitünőbb és legzseniálisabb csendőrtisztet. Kötelessége teljesítése közben érte utól a végzet, mint kitünő uszó Baziánál ki is úszhatott volna a partra, de nem hagyta el társait. A két evezős közül az egyiknek életéhez kevés a remény, tudógyuladást kapott. Két óra hosszáig (több mint 6 kmtr. távolságban) voltak a vízben.

A versecz-lugos-marosvölgyi tervezett vasut elsőbbségi kötvényeinek vásárlására a lugosi vasuti bizottság 80.000 forintot szavazott meg. Klicsova község 5000 és Bethlenháza 4000 frt.

A kossuth Lajos emlékének megörökítésére alakult országos bizottság“ elnöksége tisztelettel felkéri az összes vidéki gyűjtő iv tartókat, hogy a mennyiben a gyűjtött összegeket a pesti hazai első takarékpénztár egyesülethez még be nem szolgáltatták volna, az iverben jegyzett és még jegyzendő összes adományokat a nyilvános nyugtazás megkönnyítése érdekében valamely ottani helybeli esetleg vidékbeli lapban díjtalanul közzétesetni törekedjenek, ennek megtörténte után pedig a gyűjtött összegeket a vonatkozó gyűjtő iver és lappeldányok kapcsán a pesti hazai első takarékpénztár egyesülethez beküldeni sziveskedjenek Budapest, 1894. évi április hó 18-án. Hazafias üdvözlettel „Az országos bizottság elnöksége“ Grof Battyányi, Tolnai Lajos.

Felolvasás. Waldherr József főreáliskolánk professzora a „verseczi munkások önképző egylete“-ben igen sikerült és az iparosokra nézve tanulságos felolvasást tartott a „levegő“-ről. Mint halljuk, hasonló felolvasásokra másokat is felkér az egyesület, s e valalkozását elismerés és dicséret illeti

A férfi dalárda a mult napokban sikerült szerenádót adott Seemayer János királyi tan. polgármesternek, Herczog Gusztav földbirtokos és Daum Miksa r. k. regens chorinak azon alkalomból, hogy az egyleti disztagsági okmány részükre átadott.

A helybeli m. kir. járásbírósnál a második járásbírói állásra mely 1500 frt fizetés és 250 frt lakbér élvezetével van egybekötve, pályázat hirdettetik. Ugyancsak nevezett bíróságnál egy 650 frttal javadalmazott irnoki állás is van üresedésben.

Tanitóegyleti gyűlés. A „Délmagyarországi Tanitóegylet“ verseczi fiókegylete ez idei tavaszi gyűlések folyó hó 18-án helyben főnöke Milleker Bódog elnöklete alatt tartotta meg. Jelen volt a tagok legnagyobb része. A tárgyszorozat gazdag és változatos volt. A themák a következők voltak: Schifnoszka Manó;

„A görögök paedagogiája“; Grünwald Bódog: „Mi különbség van a test fejlesztésére nézve az iskolai tornázás és szabad játékok közt. Figelmet érdelnek-e az utóbbiak is a nevelés terén?“ Bredurán Miklós: „A népoktatói törvény revíziója“; Watz Ferencz: „A tanító és a község“ végre ismertette az elnöklő a debreczeni országos tanszerkiállítás tervezetét és Gatternek „a tanítók jogai és kötelességei“ című dplgozatának tételeit, mely utóbbiak a gyűlés által elfogadtattak. Azután az ülés az egyet belügyeivel foglalkozott.

Politizáló nem politikai lap. Kaszanovics Milan belgrádi születésű helybeli nyomdatulajdonos „Vrschaeski Glasnik“ cím alatt lapot ki adott, melyet a verseczi polgarmesternél, mint politikával nem foglalkozó lapot jelentett be 43 olyan cikket közölt, a melynek Mitetics elveit követő nagyon is politikai tartalommal bírtak. A fehértemplomi törvényszék Kaszanovicsot sajtó rendőri kihágás vétségében büntöské mondotta ki és két havi és 14 napi fogházra ítélte, a kuria Czorda B. elnöklete és Székely Ferencz előadásával a mult napokban tárgyalta az ügyet, a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

Kossuth Lajos szobrára Weifert Károly városi főjegyző, az országos szoborbizottság tagjának gyűjtőívén adakoztak: R. Nikolics S. 10 frtot. Milleker L. 6 frtot. Seemayer J. Dr. Seemayer K., Glückmann D. 5-5 frtot. Sternberg G., Czvetter F., Fixmann Gy., Christian J., 3- frtot. Bernácsy G. 2 frt. 50 kr. Weifert K., Kehrer B., Nagy A., Seemayer L., Julius M., Springer J., Wolz A., Kiss A., Dr. Dajkovits I., Atkány A., Scherter B., Hack Mátyás, Höschl F., Hemberger B., Hoffmann A., Dr. Fitz S. 2-2 frtot. Kohn H., ifj. Hergatt Péter 150-150 frtot. Bodó L., Bodry M., Schronk J., Schröder G., Matzer J., Mark A., Ullmann J., Bücher L., Hahn I., Hirschl I., Sternheim M., Klauber J., Kohn A., Wessel G., Michler K., Kehrer L., Bredurán M., Milloschitz Károly (üveges), ifj. Fuchs J., Frisch H., Herczog G., Müller Oszkar 1-1 forintot. Weissörtel A., ifj. Weintner F., Ripplinger F., Wolf O., Olgyai Nagy P., Rankov L., Schifnovszka Manó, Stiebel János, Bauer-Vogel Gy., Schönborn Agost, Schützler A., Rozmanitz J., Grun S., Zéch V., Poller A., Fiertz Ernő, Unger J., Dr. Aberle H., Kuchler B., Seiberth Antal, Milloschitz Albert, Weifert J. Henn A., ifj. Weifert Mihály, Gerő V., Horváth Ede, Dragi Izsó 1-1 frtot. Bernácsy A., Mihajlovits J. (adótiszt), Bretenthaler K., N. N., Farkas B., Stuibler A., Held G., N. N., Wittek S., Grünwald A., Schönborn O., Szedlacssek S., Piekarszky F., Hammerschmidt K., Marosovits I., Loch B., Thier K., Kerpel O., Klevetar L., Lendle N., Argényi F., N. N., Mayer J., Dietrichstein B., Ifkovits F., Rittchen Janos 50-50 frtot. Összesen 142 frt. 50 kr. Megjegyeztetik, hogy a kitüntetett összegben Bredurán Miklós ur 30 forint 50 krnyi és Schifnovszka Manó ur 11 frtnyi gyűjtése is befoglaltatik.

Szárasság. Több mint három hete hogy nagy, aggasztó szárasság van az országban. Márczius közepe óta tavaszi ég mutatja magát, napfény verődik le és olykor-olykor mindent kiszárító szél nyargal keresztül mezőkön és városokon át. A meleg idő természetesen virágzásra bírja a fákat, előhúzza a füvet és zöldelő mezőket is mutat. Pompás verőfényes idő illegeti magát, kedvére a népnek, a mely a vásárnapi délutánokat vígan használja föl, megkezdve a kirándulásokat. De bármerre menjen is, elhagyva az itt ott öntözött utczákat, mindenütt porfelhő fogadja. Végtelemnek tetsző, mindent befödő por, a mely a kiszáradt, szikadt utakról és foldekről száll föl, mindegyre erősödve, mindegyre nagyobb mértékben. A több mint négy hét óta tartó szárasság óriási aggodalmat okoz szerte az országban, különösen pedig a kenyértermő délvídeken, a hol a vetések már is kiveszni indultak és a hol legelső sorban érzik a fenyegető veszedelmet egész nagyságában. A gazdák nehéz szívvel fekszenek le csalódottan kelnek és sovár szemekkel tekintenek a folyamok irányában, a melyek felől az esőfelhők látszanak kelni. Most azonban minden sovár tekintet karba vesz, mert hosszú napok alatt sem lattak mást, mint ezüstös szegélyű báránypölegeteket, a melyek járása nyoman nem kenyer terem. Egyes városokban és falvakban már megkezdődött az esőrt való könyörgés. A harangok megszólaltak, a templomok megteltek és fölhangzott az ima, a melyben esőt kértek. De eddig még hiába volt minden. Az ugynevezett országos eső nem akar megindulni és a nyomsztó szárasság egyre növekedik.

A tanítók Kossuth-alapja. A magyarországi tanítók országos bizottsága elhatározta, hogy az „Eötvös-alap“-pal kapcsolatban, az „Eötvös-alap“ országos tanítóegyesület kezelése alatt, de ettől az alaptól teljesen különálló „Kossuth-alap“-ot fog létesíteni azzal a czállal, hogy ennek kamataiból beteg tanítók segélyeztessenek. Arra nem fognak tekinteni, hogy az illetők tagjai-e az „Eötvös-alap“-ak. A segélyek kiosztása nem évenként, hanem bármikor meg fog történni, mikor a szükség megkívánja. A belügyelendő összeg egy részével pedig Kossuth Lajos emlékére a nemzet adakozásából állítandó szobor költségeihez fognak járulni. A Kossuth-alapra szóló gyűjtések átvételére vállalkozott az Eötvös-alap pénztárnoka: Roller Mátyás, polgári- és közepkereskedelmi iskolai igazgató (Budapest, nagymező-utca 1 sz.), ki a beküldött adományokról részletes kimutatást közöl a pedagógiai szaklapokban.

A hivatalos orvosok A belügyminiszter elrendelte, hogy azok, kik orvosi diplomájukat 1893-tól kezdve a német bécsi egyetemen nyerték, tisztí orvosi vizsgát nem tehetnek. Ezzel a Bécsben végzett orvosok el vannak zárva a hivatalos orvosi állásoktól. A belügyminiszter annyi sürgetés után végre megtette az első lépést arra, hogy a magyar tanulókat a német egyetemektől elterelje.

A magyar iparosok száma. Az országos statisztikai hivatal főnöke által a minap közzétett kimutatás szerint hazánkban az iparral foglalkozó egyének határozottan szaporodnak. Nem kevesebb, mint egy millió százezer azoknak a száma, a kik nálunk iparból élnek. A nyugoti államokhoz képest ez csekélység, de multunkhoz viszonyítva az emelkedés határozottan igen erős. A mult század végén iparosaink száma az egész országban alig haladta meg a 30 ezret, ma pedig magában a fővárosban ötször annyi az iparral foglalkozók száma. A vállalatok zömét kisiparosok szolgáltatják, aránylag csekély a gyáraknak mondható telepek száma. Mig azonban az 1880. népszámlálás 321.963 önnálló iparost tüntetett ki, ezek száma tíz év alatt 20 ezerrel apadt. A nagy töké kezdik éreztetni hatásukat, sőt elhatározólag folynak be iparosaink sorsára. A gyár felszívja a műhelyet, a mester gyári munkássá súlyed, mert az mi szemünkben súlyedés, még akkor is, ha a munkabér emelkedését vonja maga után. Önnállósága elvész, jelentősége politikai és társadalmi tekintetben hanyatlak . . .

Szeszes italok kimérése a casinókban. Széles körökben fog érdekelni a pénzügyminiszternek egyik pénzügyigazgatóságához intézett leirata, a melyben kijelenti, hogy midőn a casino helyiségekben a közönségnek italokkal való ellátását italmérsi engedélyvel bíró valamely helybeli bérő vállalta el, ez a kimérő ilyen esetben külön kimérsi engedélyt nem köteles váltani, hanem a kimérsi a tancmulatságok alkalmával is gyakorolhatja az üzleti helyiségre nézve kiadott engedély alapján s csak az üzlethelyiségen kívüli kimérsi az adószedésre jogosítottnál előre bejelenteni. A midőn azonban a kizárólagos szeszitalmérés jog van bémérése a casinóban tartott mulatságok alkalmával csak a kizárólagos szeszitalmérés jogbérő külön engedélye alapján gyakorolható.

Hogyan lehet rövid idő alatt ó bort csinálni? Villon francia vegyész azt állítja, hogy lehetséges a cognacot s a bort megérlelni biztos módon és olcsón. Eljárása az ózonos víz. Az ózonos víz nem egyéb, mint a víz telítve ózonnal, a mit ugy készítenék, hogy szénsavval és oxigénnel telített vízen keresztül villamos elütéseket alkalmaznak. Az ilyen víz 10 ózonszabaleköt tartalmazhat. Hogy az új borból ó-bort csináljuk, elégséges 10-15 cl. ilyen ózonizált vizet egy hektoliter borhoz venni és a bort átengedni scrsanak. Néhány nap mulva a bornak színe élénkebb lesz és sokkal jobb. Hogy azonban csakugyan ó borrhá váljék, a bort akkor, a midőn az ózonos víz hozzá lett adva, 40-50° C-ra fei kell melegeíteni és néhány percig ezen a hőfokon tartani. Néhány hónapra rá készen van az ó-borunk. Mi csak felemlítjük a dolgot, mint kuriózumot, a nélkül, hogy jót allnánk Villon eszméjének helyességéért, és csak azt mondjuk ra, hogy mégis . . . csak az az igazí ó-bor a mi a maga erejéből lesz azzá pancsolás nélkül.

Irodalom.

A ki kettőt szeret cím alatt a „Regény Szalo“-nak ép most megjelent, kilenczedik számában Spielmann Frigyesnek, az újabbkori német prózaisák legkiválóbbjának, legújabb regénye kezdődik, melynek közlésével Zempléni P. Gyula e kiváló folyóirata tulajdonképen a németeket is

megelőzte, mintán a regény mint egész, még meg sem jelent. A nagynevű író ez új alkotása méltán sorakozik azokhoz, melyek hírnevét már rég megállapították és a magyar olvasóközönség, kiváltkép a művelt magyar hölgyek igaz élvezetet találnak majd, a mikor a bá os, fűdő és mindvégig érdekes szerelmi történetet olvassák. — A „Regény Szalon“ tényleg a világirodalom legjelesebb közleményeit egyesíti hasábjain és megerősíti ez állításunkat az a legközelebbi számban megint új regény kezdődik, Mrs. Alexandernek „Az ő ellensége“ című munkája. Így aztán betejesül a program is, mert az évfolyam végeig az eddigi rendszer mellett, melynek hí megtartását észleljük, legalább tizenkét teljes és nagy regény jelenik meg a gyönyörű kiállítás folyóirat hasábjain, melyben több mint husz novella és vers, szindarab és apróság látott napvilágot. — A poesiat ezuttal Holm Mianak „Viszontlátás“ és Scherenbergnek „Az executio“ című költeményei képviselik. Remekszép dalszók jó, és forrásból valók — Schottler C.-nek „Az ostor“ című novellája okvetlenül felkelti minden leányzavinek igaz érdeklődését. — A „Regény Szalon“ havonként kétszer jelenik meg 80 sűrű hasában és a pazar fényű füzetek előfizetési ára negyedévenként csak 2 frt. — Az ugyan belső előfizetők az eddig megjelent számokat mind megkaphatják és a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Nép-színház-utca 26) készséggel küld bárhová és ingyen mutatványszámokat.

Tanítók (tanítónők) jogai és kötelességei cím alatt Dr. Szabo Mihály Kolozsvármegye kir. s. tanfelügyelője egy vaskos kötetet adott ki mely a fennálló törvények, szabályrendeletek, rendeletek, utasítások, elvi jelentőségű határozatok és döntvények alapján összeállitva, mint úttörő, hő és biztos tanacsadója lesz minden elemi, felsőnép- és polgari iskolai tanító-és tanítóknők, ugyszintén mindazoknak, kik a népoktatas ügygyel bármely szempontból foglalkoznak. Használhatják e munkát a tanfelügyelők és közigazgatási bizottságok városi hatóságok, községi előljároságok, iskolaszék és gondnokságok az iskolafentartók, kisedzővők és a szülék is. A tanító- és tanítónő-képezdékben az iskolai szervezettani oktatásnak alapul szolgálhat, — azon növendékekre nézve pedig, kik e képezdék elvégzése után új pályájukat kezdik meg, nélkülözhetetlen utmutató lesz az életben. Ára 2 frt. 20 kr. és közvetlenül a szerzőnél kapható, Kolozsvárott.

Szerkesztői levelezés.

Sch—l. Fehértemplom. Értesítését köszönöm, azonban nagyon terjedelmes lévén meg kellett biz azt egy kicsit nyírbalni.

L—i. Nagy Röcze. f. hó 27-én a legnagyobb valószínűség szerint Bpeste utazom a K-k. jubileumra. Jösz e te is?

Kátay J. Krps. Még eddig nem sikerült, de biztos lehet felő, hogy akadni fog.

Nyilatkozat.

Alólírottak mint Gussmann Izsó úrnak megbizottjai, a közte és Sternheim Bernát úr között fenálló becület-beli ügyben a következőket tartjuk kötelességünknek a nyilvánosság elé bocsátani: Sternheim B. f. hó 14 én d. e. 11 órakor, egy alapos és fenálló vád miatt útezi botrányképen Gussmann J urat brutális módon megsértette.

Ennélfogva mi, mint utóbb nevezettnek megbizottjai, Sternheim-ot ügyének elintézésére felszólítottuk; ő felszólításunkra a következőképen válaszolt: „Lovagias elégtételt adni képesítve ugyan nem vagyok — de azért kézz vagyok nyilvánosan az újságban és személyesen a megsértettől bocsánatot kémi.“

Sternheim Bernát adott szavát az általunk kiszabott és általa elfogadott időben újólagos felszólításunk dacára be nem váltotta.

Tehát ezt az ezen módon elintézhetlen ügyet sértett felünk a törvény competens bírálataira biza.

Versecz, 1894. április hó 16 án.

Crenian Aurél s. k.

Kohn Miksa s. k.

Borjegyomrokat

legmagasabb árak mellett vásárol
Samel Leopold Tepliczen
Csehországban.

Köszvény és csúzbán szenvedőknek ezennel a legtagabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt dicséretleg ismeretessé vált *Tinct. Capsici comp.* ajánlólóg legyen emlékeztetve hozva. Ezen népszerű háziszor 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes és mindnyájuk által, a kik használták igen kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlása nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 krnyi áron a legtöbb gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony“ véjegyre ügyelendő, mert csak a vörös horgonynyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárához: Richter gyógyszer-tára az arany oroslánhoz Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Henn Adolf,

kalap gyári raktára

(alapított 1858-ban)

Versecz, főtér,

jelenleg Mazsáry, előbb Fuchs-féle ház,
ajánlja ismert gazdagon felszerelt raktárát,
melyben mindennemű

posztó- és szalma-kalapok

férfiak és gyermekek számára kaphatók.

Ajánlja továbbá

selyem-czilindereit
és **Chapeau mécanique,**
valamint

selyem-, komód-, utazó- és
gyermek-sapkáinak

nagy választékát-

Összes áruim szolid, tartós
gyártmányok, legújabb divatúak és a
legjutányosabb áruak

Mindennemű a kalaposságba
vágó javítások a leggyorsab-
ban és a legpontosabban esz-
közlötnek.

Mühle Vilmos,

udvari szállító,

mag- és virágkereskedés,

Temesvár,

szállít teljesen kipróbált mindennemű

magokat,

Vetemény és gazdasági magvak,

nagyban tenyésztés

növények, rózsák és virághagymák.

Legfinomabb szamóca és spárgagyökerek stb.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra **ingyen** küldetik.

Legmodernebb

virágbokréták és koszorúk stb.

Ugyanott jelenik meg a monarchiában egyetlen „**Rózsa Ujság**“
„**Ungarische Rosenzeitung**“, mely már a VII-ik évfolyamába
lépett s „Általános Kertészet“ című melléklettel is el van látva. 6 füzet
6 művészi kép melléklettel (rózsaképek) egész évre 2 frt.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, báli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkék, árújegyek,
arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrassy-sétány és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „**Werschetzer Gebirgsbote**“ és „**Délvidék**“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.